

Бүгү чурттарның пролетарийлери, каттыжсыңар!

ШЫН

СЭКП Тыва обкомунуң, Тыва АССР-ниң Дээди Совединиң болгаш Министрлер Чөвүлелиниң органы

№ 287 (10272) 1976 чылдың декабрь 7, вторник 1975 чылда үндөөлөгөнгө Өрткө 2 көп.

БИСТИН ЧУРТУВУСТА

ЛЕНИНГРАД. «Ленинград» институтун шик-чээчилери БМ-га барып чораш эл келген. Чара-Тында улаштугга геология, топография болгаш гидрология шикчилдери доозулган. Ол өрүк 630 километр дуртук участокту бүгү дүзүзүндө чер чал-дашкылар кылырын, көвүрүлгө болгаш бажыр-лар тударыныч чогулгалыг хевирин ботандырынын аргазын бээр.

БОБРУЙСК. (Могилев область). Органиктик чөмүш-чидилгелерин чартык көмүлгү чаштырыкчыларын баштайгы бөлүүн «Бобруйсксельмаш» каттыжышкын бөлөтүп үндүргөн. Ол тонна органиктик чөмүш-чидилгелерин чүдүрүп алыр болгаш пневматиктик херекселдерин дузазы-биле оларны бир дески кылдыр чаштырып шыдаар аргалыг «ПРТ-10» дээр машиналар Бело-руссиянык кохостарына болгаш совхозтарына шен-недери чөмүшкүннү өрткөн. Чаа агрегаттар дөккө-кө, ыңгалда-даа мурунда үндүрүп турганыннан бир тонна чүктү хойну ап чорур.

АЛБАННЫҢ АЯН-ЧОРУУ-БИЛЕ

СЭКП ТК-ның болгаш ССРЭ-ның Дээди Советинин Президиумунун чалаанын Бугулар декабрь 6-да албанын аян-чоруу-биле Ливия Араб Республикасының Революстуг командизат Чөвүлелиниң Даргазы пол-ковник Муамар Каддафи Москвада чедип келген.

Ливия Араб Республикасының болгаш Совет Эви-линин күрүне туктары-биле шимеэн аэродромга М. Каддафини СЭКП ТК-ның Политбюро кеңигүчү, ССРЭ-ның Дээди Советинин Президиумунун Даргазы Н. В. Подгорный, СЭКП ТК-ның Политбюро кеңигүчү, ССРЭ-ның дашкык херекстер министр А. А. Громыко, СЭКП ТК-ның Политбюро кеңигүчүгө кан-дидат, РСФСР-ның Министрлер Чөвүлелиниң Дарга-зы М. С. Соломенцев, албанын өскө-даа кижилери уткуп алган.

Хүндүлөт тапшылышын начальниги Муамар Ка-ддафие рапортту берген. ЛАВ-ның болгаш ССРЭ-ның күрүне туктары күүстөтүлгөн.

И. В. Подгорный болгаш Муамар Каддафи хүндүлөт тапшылыш баары-биле өрткөп.

Хүндүлөт алынган автомашинага олурган, мото-циклчилерин хүндүлөтүп үдөөлгө-биле алаа турар кылдыр тускайлап берген резиденциялар чорукса.

(СЭТА).

ЧЕДИШКИНИНГ ДООЗАР

Онгу беш чылдың баштайгызы—1976 чылдың төнөринге чедир сангыг хүннөр арткан. СЭКП ТК-ның октябрь (1976 ч.) Пленумунун шиктирлеринге, ол Пленумга СЭКП ТК-ның Чингине секретары эш Л. И. Брежневтиң чугаазында чүүлдерге болгаш түнөөлдерге сорук киргеш, үлөтүрүнүң элзэн хөй бүүдүрүлгө коллективтери күш-ажылчы улуг кедүрүшкүнүгү ажилдап турар. Олар бүүдүрүлгөн ажытыг чоруну бедиде-ри. Ажилдың шынар көргүзүлгөрин экинжидеи дээш социалисттик чарышка калбаа-биле кирип, улус ажил-агынын чыл планын кол-кол көргүзүлгө талазы-биле хуусаадан эрте дооскаш, бүүдүрүлгөн темкин улам-на шапкынчыдып турар.

Наа-Хем разрезтин хөмүр-дашчылары, Тываның элктри четкизиниң энергетиктери, «Тыва нобель» комбинаттың ме-таллургия, Кызыл хоорайның дааранычылары, «Россу-дуг үлөтүрүнүң» демир-бетон кылгалар заводунуң болгаш Туранның ыш бөлөткөр чериниң ажилдакчылары социалист чарыштын мурунуу сааруунда чоруп, 1977 чылда база-ла чедиишкенин ажилдакчыга бижиг үндөшүн салыр дээш күменишкенин ажилдап турарлар.

Үлөтүр бүүдүрүлгелерин чамдандыры бо чылдың ноябрь айда багай эвес ажилдакчының түнөөлүнде республикада үлөтүр продукциянын кылып үндүрүлгөн ай планы 104,5 хуу, ону сайгарызыны—101 болгаш күш-ажылдың бүү-дүрүлгү—101,1 хуу күүсеттинген.

Ыңгалзажком чамдын бүүдүрүлгө черлериниң партия органи-зациялары болгаш ажил-агыг уадууучулары СЭКП ТК-ның октябрь (1976 ч.) Пленумунун негеделерин Бугулар боттары-ның ажилын чарталып, сагалга-чоруп болгаш организа-ция чоруктуң барымдааларын төмөк чок көрүп, планын даалга-ларын күүсеттериниң хандыгын шыдавай турар. Эрткен айда үлөтүрүнүң 17 бүүдүрүлгөни продукция бүүдөр планын, 13-ү—продукция сайгарар планын күүсөтпөз түнөөлүнде күрүнеге 726 муң рубльдиң продукциязы чедир бердинмээн. Оң ужурундан үлөтүрүнүң хожулашыны эрткен айда узут-каттырмаан. Ыңчангаш эрткен 11 айларын итинде респу-бликаның үлөтүрүнүң күрүне мурунгуа өрөи продукция бүү-дүрүлгө-биле 1674 муң, ону сайгарар талазы-биле—1535 муң рубль болган. Тодаргайлаарга, дыка хөй даг-дугу, туугу туугулар, элээр демир-бетон кылгалары, чүгэй, хөм идиктер, пиво, ээртпес сунсунар, бажың херекселдери, култура амыралар херекселерин баранары чедир бердин-мээн.

Кызылдың туугуу заводу, Шуурмактың ыш бөлөткөрү пунктузу, «Туугу нескетери» комбинат, техниктиг хандыры-ла станциязы, Кызылдың районнар аразының «Сельхозтехника» каттыжышкыны, Туранның «Сельхозтехника» салбыры, Сарыг-Септин райүлөтүр комбинаты, Устүт-Енисейниң ба-лык заводу дээн ышкыш бүүдүрүлгө черлери эрткен он бир ай-ларын даалгаларын күүсөтпөз болгаш чамакы муду шынар-лыг кылгаларын бүүдүрүп үндүрүп турар. Аларны уадуруп турар албан черлери—«Тыва туугу материалдары», «Сельхоз-техника» каттыжышкыны, «Тыва кээз туугу» трест, чурт иштинин үлөтүрүнүң эргелели ыңдыг четкестерин узут-каар талазы-биле боттук хемчеглерин албай, дыка хөй хөм-чээлдег ажилдары күүсөдирин чыл төмүзүңе соңгараладып келген. Ыңдыг хөмнөр үстүнде коллективтерин ажилын су-ларларды, чыл төмүзүңе келгеш дүвү-далаш болгаш планнар-ның база алган хүлээлгелерин күүсөдөз боттанып бээр чорукту болдураа деп чүе ымыга-даа билдиргир. Бир эвес уадурулганын деңгелин бедидер, коллективтер эң-не күмө-нишкенин ажилдаар болза, чыл төмүзүңе чедир ажил-херектин байдалын экинжидип ап болур. Ол дугайын Кызылдың эът комбинатынын, тааза продуктуларының сайгарыла ба-лазының дүрүмүлгөзы баянткап турар. Бо черлерге ноябрь ай-да чогуур хөмчеглерин алган түнөөлүнде мурундагы хөмү-дашкыны узуткап шыдаан.

Үлөтүрүнүң кол-кол бүүдүрүлгө фондаларын ажыглаарын экинжидер херек. Чамакы бүүдүрүлгө черлеринге ышкы багай белеткелдин уржундан дериг-херекселдер хөй шак-уениң иш-тинде анаа турар чоруктар бар. Чижээ, Терлиг-Хаяның мөң-гүн-суу бүүдүрүлгөнде өртөдир суугуну чогуур үезинде сеп-тевээн. Ан-Доурантың үлөтүр бүүдүрүлгө комбинатында—салага системаны, «Тыва кээз туугу» трестин демир-бетон кылгалар заводунда—бус котлун база багай белеттээн.

Чамдык бүүдүрүлгелерин, ыңгалга Тываның даг-дугу бол-баазылар В. И. Ленин аттыг комбинаттың ийги элзээнин, Улуг-Хем ыш үлөтүр ажил-агынын ыш чаап кылып комбинатынын, «Туугу нескетери» комбинаттың, дээрбе ком-бинатынын төлөвилзэн күчүлөрүн чедирин шапкынчыла-рынын улуг болгаш харыскалгалыг соругазы туруп турар. Бо бүүдүрүлгө черлерин бедир нергелин ажилчын кадрлар-биле четкестер, дериг-херекселдерин диктирп, долугу-биле ажилдаарын чедип алыр херек.

Партия организациялары бүүдүрүлгө ажил-агыны эвес, харыскалга чок чоруктар-биле шиктирпидемигир ужу-луг. Кол фондаларын долугу-биле ажыглаар, материалдык бол-гаш күш-ажылчы курлавырларын дилеп тывар дээш бүгү хөмчеглерин алыр, оларның херек кырында күүсөдөз хы-наар херек.

Күш-ажылды организаастаанын муузуундан болгаш күш-ажылдын сатылга-чорунун үрзү чоруктан чамдык бүүдүрүлгө көргүзүлгөри база кудулап турар. Бо чылдың чүгүлөт аял-ларының иштинде үлөтүр черлеринге барык 10 муң кижи-хү-гүнүнүң ажил шагы үзүлгөн түнөөлүнде 500 муң рубльдиң продукциязы чедир кылдырмаан. «Тыва кээз туугу» трес-тин, «Тыва туугу материалдары», «Сельхозтехника» катты-жышкынынын, аш-чөм болгаш чурт иштинин үлөтүрүнүң эргелелдеринин, Кызылдың туугуу заводунуң болгаш өскө-дө бүүдүрүлгелерин коллективтеринде ажил шактын чыг-даган чокка үзөр, дериг-херекселдерин анаа турар чорук хөй.

Партия организациялары күш-ажылдың социалист кө-рүм-чүрүм болгаш ажилчыларын сатылга-чорум-даа кол кичээлгеге турарын чедип алыр, социалист чарышка оң кол көргүзү болурун хандыар ужулуг. Чүгө бо таарыла-гада онгу беш чылдың планын даалгалары болгаш социалист хүлээлгелери чедиишкенин күүсөттерин. Амгы үениң эң чүгүлө соругалары—1977 чылдың уткуштуу планнарын ажилдап кылыры, Улуг Октябрьниң 60 чыл оюн төлөпиги үт-күрү дээш социалист чарышты калбартыры, СЭКП-ниң XXV съездинин онгу беш чылда салган соругаларын күүсөдир дээш ажилчы чоннарны өлчө мобилизаастары болур.

С Э К П Т ө п К о м и т е д и н д е, С С Р Э - н и ã Д э э д и С о в е д и н и ã П р е з и д и у м у н д а, С С Р Э - н и ã М и н и с т р л е р Ч ө в у л е л и н д е,

Варшава керээзиниң киржикчилери күрүнелерин Полит-тинигт Консультативтиг комитетиниң 1976 чылдың ноябрь 25—26 хүннөрүндө Бухарестиге болган чөвүлө хуралының ажилының дугайында СЭКП ТК-ның Чингине секретары эш Л. И. Брежнев баштаан Совет Эвилелиниң делегациязының информациязын дыңдаш, СЭКП ТК-ның Политбюро, ССРЭ-ниң Дээди Советиниң Президиуму болгаш ССРЭ-ниң Министрлер Чөвүлели ук чөвүлө хуралдың түнөөлдеринге боттарының саткил ханышкынын илөргөйлөп, совет делега-цияның ажил-чорудулганын бүүрү-биле чүлдүтүндү.

Европага тайбыңны болгаш айыл чок чорукту бижыг-лаарыңа, дүшкүрүлгү чоруктуң чавырлышкынын ханыла-дырыңа, аян-бүрү нитилел тургузулуг күрүнелерин тайбың көмө-хөлбөз догунаашкынын принциптерин ба-дыткаарыңа уланган дүгүрүшкүнүгү улаанышкынын чорударын үргүчүлээр деп Варшава керээзиниң киржикчи-лери күрүнелериниң шиктирлигин Политинигт Консульт-ативтиг комитетиниң элчеглиг чөвүлө хуралы база дагын көргүсөн. Бухарестиге хүлээп алдыган Декларация деле-гей байдалыңа ханы анализти берген, дүшкүрүлгү чорук-ту чавырлыдары дээш демиселде чедиишкенин болгаш ол орукта моондарыны көргүсөн, улустарың үндөш эргө-ажыктарыңа таарышкан чаа үлөтү элзээшкенин илө-ргөп политинигт эң чүгүлө документ болуп турар.

Чепсекти эңдере бүүдүрерин сенсэдир болгаш чеп-сегленишкенин дүжүрер талазы-биле соңгараладып бол-бас хөмчеглерин алдырың эргөжөк чүгүлээниң дугайында Декларацияда кирген чүүлдериниң принципалдыг ужу-дуз-алымын СЭКП ТК-ның Политбюро, ССРЭ-ниң Дээди Совети-ниң Президиуму болгаш ССРЭ-ниң Министрлер Чөвүлели он-заллап демдегледил. Шиктирлээш турарынан кижик төрөлгө-төннүң келир үези ээжик улуг чөргөлиг хамзаарып амгы делегей амыраларының өкү келген эң чүгүлө айтыргалары-ның дугайында чугаа чоруп турары бо.

Чепсегленишкенин дүжүр болгаш делегейниң айыл чок чорун бижыглаар дугайы Европаның коммунист болгаш ажилчын партияларының Берлин конференциязыга кадурулган айтыргалар талазы-биле Каттышкан Национал

Организацияныг Совет Эвилелиниң болгаш социалист өскө-дөз чурттарың кирген тодаргай саналарын деткип ту-рары-биле чөргөлөшүр Варшава керээзиниң киржикчилери күрүнелериниң Политинигт Консультативтиг комитети нити-европа чөвүлө хуралыңа киришкен бүгү күрүнелер бот-боттарыңа уаду ядролуг чепсекти бир дугаарында ажыг-лаваз дугайында керээн чарар деп саналды үндүргөн. Ол саналды ботандырыр ядролуг дайынның кыжанышкынын кохшадырыңа, делегейниң бүгү политинигт байдалын улам ыңай кадыкчыдарыңа чүгүлө рольда ойноан турары чиги-ниг чок болур ийги.

Нити-европа чөвүлө хуралының инициаторлары болган Варшава керээзиниң киржикчилери күрүнелер Хельсинкиге хүлээп алдыган Түңкел атынның негеделинге таарыш-тыр чүткүлдүг болгаш чайгылыш чокка хөдөлгө, Европаның бүгү күрүнелериниң аразыңа политика, экономика болгаш култура талазы-биле дең эргелиг кады ажилдакчыны хөжүмдериниң айтыргаларын дугайы чаа элзээшкенин кылып турар дээрин СЭКП ТК-ның Политбюро, ССРЭ-ниң Дээди Советиниң Президиуму болгаш ССРЭ-ниң Министрлер Чөвүлели демдегледил.

Социалист дем каттыштырыла чурттарың акы-дуңмалышкы бүгү талалыг кады ажилдакчыла-зы оларның национал болгаш интернационалчы соругла-рын шиктирлээринге, революсчу чаалап алышынынын намызаларыңа болгаш тайбыңны база улустарын айыл чок чорун бижыглаары дээш демиселге күчүлүг фактор болу бергенин төгүлүг дүрүмүгө көргүсөн. Декларацияның деле-гей херектеринге ажытыг деминг хөдөлүшкенин кал-бартырын көрүп турар чүүлдериниң принципалдыг улу-у ужу-дузалынын мөөк-биле холбаштыр СЭКП ТК-ның Полит-бюро, ССРЭ-ниң Дээди Советиниң Президиуму болгаш ССРЭ-ниң Министрлер Чөвүлели онзаллап демдегледил, ыңдыг деминг хөдөлүшкенин калбартырыга дашкыны херектер министрлериниң комитетин болгаш каттышкан секретариаты тургусканы; политинигт харыскалгалары ханылашыны, оң иштинде парламентарийлерин болгаш хөй-нити талз-лекчилериниң консультативтиг ужураанышкынын эртки-

рип турары; информация бержириниң база социалист, ком-мунист тургузушкунуң дүрүмүлгө солчурунун кал-бартыны; Комплектиг программаны улам долу боттанды-рының болгаш Экономиктиг Дузалыктыг Чөвүлелиниң XXV сессиязынын шиктирлерин күүсөдириниң эргө-ажыктарыңа таарыштыр ийи талалыг болгаш хөй талалыг экономиктиг кады ажилдакчыны калбартып турары; култура талазы-да кады ажилдакчының быжыкканы, күрүнелер болгаш хөй-нити организаацияларының аразында, күш-ажылчы кол-лективтер болгаш хамзаадырың аразында харыскалгал-ларын деткип турары бараан болур.

Варшава керээзиниң киржикчилери күрүнелериниң бүгү со-циалист чурттарың эл-сөткүн каттыштырылган бижыг-лаар дугайында Декларацияда илөргөйлөткөш шиктирлиг чорунуң база принципалдыг ужу-дузалынын СЭКП ТК-ның Политбюро, ССРЭ-ниң Дээди Советиниң Президиуму болгаш ССРЭ-ниң Министрлер Чөвүлели демдегледил, делегейниң ком-мунист болгаш национал-хосталгалыг шикмээшкенин-биле, демократияны, национал хамзаарышпас чорукту болгаш са-иал депшилгениң бүгү муштери-биле деминг хөдөлүшкенин чүгүлээш онзаллап демдегледил.

Политинигт Консультативтиг комитетиниң үндүргөни чугула элзээшкенин тайбың болгаш делегейге кады ажилдакчыла дээш, улустарың хосталгалы болгаш хамзаарышпас чорук дээш улам ыңдыгы демиселдин программаныңа бүүрү дүгүмү турар. Совет Эвилели акы-дуңмалышкы чурттар-биле кады ал төгүлүг чугула хөмчөк бодунуң төлөпиги салышынын мөөн сөңгар-даа кирир.

Варшава керээзиниң киржикчилери күрүнелериниң Полит-инигт комитетиниң элчеглиг чөвүлө хуралының түнөөлдерин, оңк хүлээп алган шиктирлери Европада болгаш нитиң-биле делегейге байдалдың бүгү хөжүмдөзине таарымчалыг салды-ры чедирп, делегейниң дүшкүрүлгү чорунуң чавырлыш-кынын ханыладыр, «сөөк дайынның» артышкынынын эңи-зинге чедир узуткаар дээш, тайбыңны бижыглаар болгаш де-легейге кады ажилдакчыны хөжүмдөр дээш демиселге чаа кидиги бээр чигиниг чок.

РЕСПУБЛИКАНЫҢ КҮШ-АЖЫЛЧЫ ХҮННЕРИ

Кызылдың хууда чагыг кы-лар даараныла фабриказы-ның коллективинде онгу беш чылдың баштайгы чамакы планын даалгалыг чедииш-кенин күүсөдир дээш соци-алист чарыш улам күштөй-лүп турар. Фабриказын үс-түс дааранышкыларын болгаш бригадаларынын аразында со-циалист чарыштың түнөө-лүн шөкөзү саныла үндүрүп турар. Чокта чаа бо коллек-тивке өөршчүлүгү болуш-куну демдегледил. Эртин ту-рар 1976 чылдың он бир ай-ларын түнөөлдерин Бугулар В. И. Ленинниң уадууучулары брига-даны социалист чарышын бири чөвүн аң, чыл планын хуусаадан эрте күүсөткөн.

И. Якушкинниң брига-данын мастери оң бир ай-лар иштинде үш муң ажил кичилни хууда чагыг күү-сөткөн болгаш бо үениң дү-гүзүлгө оларны кылган ажи-лында чыгыс-даа, хөмүдөз турбап. Чагыкчылар бо бри-гаданың кезиктүлөрүн бот-тарының өөрп четтирши-ниин илөргөп, демдегледил.

Чыл төмүзүңе чедир са-ныг хонустар арткан. Күрү-не эът саар ишкызы күүсө-дөз куду байдалда. Ыла-гы Талы болгаш Тожу ра-йоннар немедө хүлээлгөш

дөптөринге оң дугайын бажып турарлар.

Чокта республиканы эң тергип мастери элдериниң көрүлүгү конкурсуна Кызыл-дың хууда чагыг кылар фаб-риказының бижыкчылары шапкынчы чөвүн ээсеп, бот-тарының бедик мергездинин херек кырында бадыткаллар.

ЧУРУКТА: социалист чарыштын мурачылары (сола-гы таладан он талалыгче) А. Коржеская, И. Зыбина болгаш Т. Шайфулина олар.

А. ЗАПЕВТИЦ фотозу.

Кыштаглаашкын—хүннүң айтыры

ХЕМЧЕГЛЕР АЛДЫНЗАЖОК

Бистин совхозтук ажилы-нын кола улаанышкыны — малды семиртири, оон немедө-дөз дөккө алыр. Онгу беш чылдың бирги чымында 275 тонна немедө дөккө алыр ооналдары оң айларын түнөөлүнде 176 тонна кыл-дыр азы 64 хуу күүсөттивис. Оз эвөш ханы. Ыңгалза-даа чыл ооналдары күүсө-дир алырлар болгаш курла-выларын бисте бар.

Амгы үеде 1500 амыг баш шарыларын Теве-Хал суураа семирткөш шөкүлө дөккө-мал азыралды тургузтүс. Оларын селес, элчөдөстөш млыбраткан сава болгаш өскө-дөз мал чөмчөрү-биле чөм-чөрүп, млыг сүт-биле ханды-рып турар. Семирткөш шө-күлө шарыларын ажаалта-тежээлдин 27 кижи хүн бүрү-дө экижиди турарындан оларын бирөө-не ортумаа-биле 500 грамм алыр. Ыңчангаш совхоз немедө дөккө алыр чыл, пла-нын декабрь 25-ке чедир амыг күүсөдир шыдаар.

Совхозтук немедө дөккө алыр ооналдарын күүсө-дирге күш-ажылчы үзү-хүү-зү кирип турар. Суураа млыктырлар бисте ээсеп эвес. Эрткен чыын Сат Шуукай уадуулан эвөш 1000 баш хойну Абакана чедир одар-лазын семирткөш, 8 тонна ажыг немедө дөккө алыр, ко-данын Абаканың эът комби-натта оңта-мөндү дүжаа-тап. Шуукай ам 700 баш прт-ти хүлээп алгаш, мөндө кыштаглады, оларын ажаалдаш экижиди турар. Оз ышкыш Донга Дөс-паны баштаан сүрүчүлери 1000 баш пээр малды Абака-ның эът комбинатында чедир-теш, 10 тонна немедө дөк-кө алыр алган. Оз эвөш ам 800 баш хойну малдып турар. Семирткөш шөкүлө Сат Со-вош, Куулар Манырыкты олар азыран ажаан турар бо-ла малды таарымчалыг чөм-чөргө-биле хандырып, эки ажаалдан турар. Оларда бижы-лаан шарыкыктар хонук-та ортумаа-биле 600 грамм чедир дөккөш немей ап ту-рар.

Совхозтук 16 кышталарында 11 муң баш мал кыштап турар. Кышкы тураларда 700 тонна ситен болган өскө-дөз мал чөмчөри чедиргил-ген. Малдың кышкы турал-байдалын экижидер, малды хүр кыштагаларды дөш со-вош дирекцияны, партия органи-зациязы, нөдө Совет куу-сөмү организаастыг хөмчөглер амыг ап турар.

Малдың кышкы туралга-рыңа сүт сөөртүрүп багай эвес организаастаан. Малга сүт сөөртүлгөшине ийи автома-шина, кожулуг бир трактор ажилдан чоруп турар. Ситен, селес, сава болгаш компент-раттыг чөмчөрүн малга раци-он бугулар бээрин чүрүмүзүп алган. Мал чөмчөри төгөткөзүр, бугулар чорукту болдураа дөш хөмчөглерин база ап ту-рар.

Мал кыштаглаашкынын байдалында четкестер бисте чок эвес. Чамдык колапалары таарымча чок байдалдар бар. Тураларда чамдык кышкы-лар тар, мал сыймаралыг турар. Чымылашкыны чөд-лө кылдырмаан, өдө-көкө-ниң колапаларын, ашатыг-малы кышкылар белин бар. Малды таарымчалыг кышкы-хорал-биле хандырып, сымар-лажык турар колапаларын сай-гара тургузар бис.

Мал кыштагаларын хөй муруу-ау откөргөп. Откөргөп чам-дымы чымылдаттырмаан. Черке млыш малдын итчи-лер-биле ажилды экижиди, оларын чурттап, ажилда-рыңа таарымчалыг байдалды чогууруу-биле тургузар, мал-дың кыштаглаашкынын чо-гутумчалыг чоруктар дөш органи-зациясы хөмчөглерин амыг ап-да күштөткөш бис.

Чоюн-Хөмчөк району мал семиртир «Тыва» совхоз-тук кола зоотехник.

Х У У С А А Э В Э Ш

Бойдал канды-гай? Күрүне эът саар талазы-биле немедө пла-нын чугаа «Бай-Таа», «Нө-Төв» совхозтар күүсөткөн. Эне куду көргүзүт «Тыва» сов-хозга. Ол чөдөн хуу бөзөп чы-дырбаан. Артың чөм чөм амыгала, плазын чөмөшкүн-ниң күүсөдир дээш бүтү күм-тү мөөнээр хөмчө.

Совхозтук Алды-Шынаа сүт-бараан фермазын кол-лектив боттарының хуралын-га чымылап, келир чымын сүт бүүдүрер 280 тонна чедир, оон 235 тоннаны күрүнеге саларын, бир нектенне 1600 кг сүтү сөдүрүп, төрүрү сүт нектен 80 бээзын камгалап аларын, бээзага онаштыр

Фермада мушту он сөс саалычын кили бүрүлү хүлээлгөш алган. Чижээ, Нама-тай Амылаа нектенне 1620 кг сүтү саары, 18 бээзын менди камгалап аларын. 2 тонна ситенин белеткериң хүлээлгөш, Александр Ула-гурун кыйгырган. Бээза ажаакчыны Светлана Бадый

О. ТАВАА.

АЖЫЛ-АГЫЙГА УДУРТУЛГА

жилд улс орныгоо болгаш бүтэ-
рүүлэгч үүсэгтэеэ автоуурхы-
тарым багай сөнтө, тууду тур-
риандаа автобустар граффити
жууш туур дугуйидаа
хэй-хэй хоумдаллар кириш
турар. Районга сүт амодуун
салбыры аажыдары ол заво-
днуу директору шш Чер-
новта эртнэ чылыа-ба аамаа,
мичаала-даа хуулерге че-
ле, байтайлаа.

Ажыл-айгы болгаш кулуту-
ру тургузуушунуун сорул-
галарын шийтгирээр нол ха-
рыссалга Советтерняң күсү-
дериң органиннара болгаш
мыда аажыдаа туур киния-
дериң олаажыр дээрин бишп
турар бс. Бйгачаа-даа чам-
дык чугуза чөмчөлөр майаа
болуургадунь организа-
циялар, оларын ийлекейт
бизиниң бейиниң бейиниң
жым дээр кустууде кин
чигеетин алаадыр. Бйгачаа,
йонунуң чер-чер Советтер,
ажыл-айгыны адыр бугура
тодаргай удуртпашаа, олар-
нын чамгамындаа эвес бүт-
дүргүлөр, организацйлар-би-
ле бир демит аажыдары чу-
гуза болуу турар.

СЭКН ТИ-нн октябрь Пае-
мууну болгаш ССР-нн
Дээди Советиниң бешин сес-
сиясында бейиниң бейиниң
жым биле чуладатунуң ку-
рулпашаа, районунь Советтер,
оно депутаттары, ажилчы
очонлары планнлары амыд-
ралга боттадыларында, рай-
онунуң экономикалыгын
болгаш кулутарын улам
мыныгы кодуруушунуң кин
адырында болудуар-да
хэй чуудуу кирир ден күе-
сүтүктүлд аажыдаа турар.

Р. ХУЯИ-001.
Бай-Тайга райкууском дар-
га.

Р. ХУНАЙ-ООЛ,
Бай-Тайга райкүүском дар-
гаты.

СЭКП-нің XXV съездизинің шиитпирлери боттанышкында

ХОЙ АЖЫЛЫНДА
ЧАА БАЗЫМ

ЧУРУКТА: узур-аппаратчы,
Социалисттик Күш-ажалдын
Маалыры Ф. М. Байбородов-
тун мурачыкы ээлчө-дир. Со-
дагай таладан он талаже:
В. М. Челоканов, Ф. К. Ам-
нов, коммунист В. П. Обра-
зцов, Р. М. Ширядаванов,
коммунист Ф. М. Байбородов,
коммунист В. П. Сметин.
(СЭТА-нын фотохроникасы).

КАДАРЧЫНЫН ААЛЫНГА

— Ойгу беш чымдык ийикти чымдык төрүрү чүс жойдоп кып хураган элс силер?

— Чүс хойдан-ла чүс бешти адыр апар беш. Кол-ла чүсө—кыпталгашкыны хур эрттериер, ошу ажарында беште бешеткелуе, кужуе.

М. МОНГУШ.

Т Ы Г Л А Р

гы үеде оон Хүд-Өдөктө кыш-
таанда мал хүр.

Кажаналары чымыг, хураган
хүлөөн ахыр чера белең. Боду-
пуз күжү-бале белеккен алга-
шы 10 тонна сизел, беш тонна
өдөк бар. Дус, комбикорм, су-
ла куурчалары четтир.

Мөгө Шейматовч социалист-
тик чарына № 2 хойчу бри-

гадайлт хосчуу Нөг-оод
Доиндута кийгирган. Бо хой-
жу бодунга алган хүлээлгөөн
базе ажирган, кийштатлаш-
кыкны гүр эртгирин гузар.
Нан хожжу вжий донтаамал
хынажын, арга-сүмөдери
кэтчы бээр. Беш чыл иланки
чадынникынэг боттанкыра-
ны магадылазы оларкын кэ-
йизында-даг түрүстүнбал.

Тыва АССР-нин ичиндеги азыраак-айтыгач автомобиль транспорту ажылган, улут-дас, бичиг-даа чүктү оон-бисе сөөртүп турар болбай.

Ылчынган хей-даа, эвээш-кижден тургустунган коллектив бурунгу чолаачылар бар. Алар боттарынын аразына социалисттик чарыгын калыптарткан ажылган турар.

Бестин Улуг-Хем районунда «УТК» 25 чымыл сохкога барык дөртөн хире чолаачы бар. Оларди элөөн хей кижиги беш чымыл боттайгы азымын пиланыг даалгала-рыны күөсөйикен. Ичидиларга эээн социалисттик чарыг салган ажылган турар экич институтин Кононраш, Бал-эрин Бадирча, Сергей Шоо-вор болташ өскөдери-даа хла-маштырыптыр болор. Оларын азымык күш-ажымынга бис-тер, механикаторлар чоргаар-лаптып турар бис.

Мен хууза бо сохкоока ба-рык он алды хире чыл ажыл-ган кедик. Бу үениң дүрү-үзүз ажыл-агыныг ирик-үзүз, калыр-бөрт оруктарыг дө-рүп, хей-хөй үзүгүн бүдү-рүп кедим. Бодумун күш-ажымын чонга баралгай, чо-нодан улуг дөткиче ан чо-рутууга чоргаарамын улут.

Ылчынган хүн улун докта-мак ажыр күөсөйп, эй, квар-дас санында пиланыг оонал-зыларыны чедикчикиг бот-

тандырып келдим.

Сохкогун чолаачылары кымык үеде кыштагыларе мал чечи сөөртүр, а чымын ол-бо аалар көкүрөүр, оон улаштыр дүжүт ажалдазынга кыржар.

Чолаачыларын хей келин чымык үелерде эртен эрте ба-гынырыяндан үнер, кежэ-орай чымын кээр, азы-чечми бенин бут кырынга тура ижер-чир, кончүт бачы. Илгиз үелерде механикаторларын аразыгга социалисттик чарыш-тын оду улам залбышталыр, кижидирин хей-аымы, күөсө-сөүр улам өөскүүр.

Чолаачыларын аразындан калдыг кижилер мурышкычтар болуура? Бир-ле дугаарында ажылгыр кижилер болура. Үг-ген хуянуш шак, минута бүрү-зүн чон ажалган, эвээш-ки-жидыгды үнүрүгөн, хей саин-гыр чүктүк сөөртүр дөш кү-денишчикиг ажылдан чо-руур кижилер тивексиче болу-рун хей чыл ажалдан дү-жүгатаман көрдүң.

Йи талачыма, машина-техникага калмыг кижж пилан күүсөдир. Чолаачымын ажи-лынга жокудаамактын кол-дууна бозунун бурунундан болуру чүве. Иланыг ирак-үзүз чер баар ботине, мунар техниканын катан-катан ма-дылал азыры тутула. Орта са-малыгыр механикатор Эю-өртө чагыны чүд дөргө, ма-шинамын дугуйларыче кол

кичөөтөйин утадыны алар. Бирөөн дөштү эртен үдүрүгөн, өскөдери конч кылдыр додурдан дугуй кө-чөң.

Эвээш-биче-даа болда, түндө чуталаан өскөдөр бодум херге кырынга сагы-оон амындарга ажылган раанымын улус азыл-агы-ным чүтүгн салаашкын ан сөөртүп, пиланыг ооналган чедир болган ажыр күтсө-кедим. Арга-дуржузанын салчын өөрчү-биле доктаа-сөчүң, иланыг Коностан Кононраш-ов-биле үргүзүт межежи турар мен. Чеке-дүрүзүлүгүң болза, эш-өө-нүн дузын, өмүсч токта-лаачы кижж чүнү калч боор. «Чогу» чорган-жерт сөстүн бадыткалы бо-ол-ла болгай.

СЭКП ТК-нын октя- (1976 чыл) Пленумунун пи-рлери-биле бааза ССР-Дөдэ Союздиг бешки со-кызынын материалары-танымша, салгал соругта чедикчикиг күүсөдир-бу-лан кымык ажылдан хуу-да пиланыг мен.

Б. МАРТАН

Улуг-Хем районда «УТК» 25 чымыл сохкогун чолаачыны, Тыва АССР-нин Дөдэ Союздиг депута-ты.

Аялчычы чоңиырына хоойлутуруу таазаы-биле билин бе-
диринин херээнге болган ко-
ум-турум ажылышчынына
болуурадыл халыдарына
а совет хоойлукжудугаы кала-
а-биле пропагандалаары
өвөтүг салыры чөлүрүп тур-
ар. Амазатгалыры хоойлуту-
румге кижилерди ажилга
есепчиликке партиа ажы-
лачылары, ортукма, дэти ө-
өөдиге черлерини башкы-
ры, эмчилер, култура чы-
мылжыкчы албан черлерини
жылжачылары болган өскө-
дэ тускай өртүмгөргө илеп-
ейтиг кижиги келген.

Республиканын өтүг-дө ра-
йондарында болган хоорайла-
ыла профилактиктг кечкө-
гөри чортузунууы наамы
жылдан кылган. Оларын
штинге юрст өртүмгөргө-
лөри кылар жуурауд лекция,
беседалар кол черин ээле-
тур. Ай санында өрттүгү
тур профпактика хүнүнө
аштайгы патица бүтүрүлө-
дө 100 аягы юрстөр өрге-
ойлуд кижизиндизинин те-
тазына лекция, беседалары
жылчыи коллективтерге ба-
тыр юмчүч берги турар. Олар
ойлуд-дүрүмүн алыш-буу-
залалары таймылбразына
сөөт, совет хоойлуну утка-
лы халып билип атырынга
узалалык, кижиги бүтүрүчү
инитилелдин мурунча болу-
дуу үлгүлөргө дээр хүтүд
арымсалгалы бештерин то-
артып чиктегерге көргүзүр,
астуу даштинин чедип алы-
мыны арка, хөвирлерин илеп
тып турар.

районнарыны Билиг инити-
ледеринин кезигүнери эр-
ге-хоойлут тамазына лекция
номчулазын өрткөн чылга
денкөөргө ийи катип хөйпү
органнастан чортуган.

Өөтү амай арагалашкын
болган хулугнаашкын-биле
демесел тамакказына чыл
өткөндөн тура ийи чын аягы
лекция, беседалары респу-
бликанын ажилч чонуга но-
мчан. Херектин жүзү түтпө
бө ажилды пропагандала ч-
ортузунин хемтөзүнүн өзү
турарында өвөс, а ооп иш-
нарынын өкжип, дынакча-
ларыны билиг, мергезинин
айы-биле таарыштыр тургу-
зуп, чер-чөргө даштин сал-
дарын черипи келгенчиде.

Эрге-хоойлут пропагандалын
чортузуда, чол-биле хары-
лажырыны аныч-буру хөвир-
лерин ажилган турар. Олар-
нын бирөөнине айтууларга
болган харышар, кечкөөлөр
хамаржыр. Оларны суз, пре-
куратур, юстиция, милиция
ажылдакчылары клубтарга,
културга бажыныраты,
жылнап өргөлдөргө, үлөтүр
бүтүрүлгөргө, колхоз,
совхозтарга доктаамал өртти-
ртур турар. Илгич кечкөөлөр
өрттиргөри баш үзүр бетел-
дө ашкыдары үзүр рөзүдө өй-
наар. Бу чымын ийи чөс аягы
айтыр болган харышар кеч-
көөлөрин органиастан. Бу
ажылды Кызыл, Турап хоорай-
ларда, Хову-Аксинада, Эргин,
Узун-Хем, Току, Каа-Хем, Ва-
рыны-Хемчик районнарын
өрттеринде элөөн илепкейиги
өрттирип турар.

кейжиген. Өөтү түнөйдө
ол коллективтерде корум-
рум ажылышчыларына
зырылган, күш-ажылды
гылач-чүрүм бажыгы тур-
Арыталар чорук өвөжжэ.
Ажыл штыг үдөр, хой-нон
ипи мурунга эмирк көс-
ийи-чагыс кижилерге хам-
рыштыр негедени күштөд-
ген.

1973—1974 чылдарда
Билигдин өтү комбиназына
оо суук болганч-дө бөлу
таварыгалар тургузуды.
Илепсалгалын партиа-со-
ажылдакчылары болган юр-
тер ол чорукту кижизейге
өвөргөни көргөн, социали-
ст өлүпү камгалаарыне ула-
ган эрге-хоойлуд кижизин
тезиге элөөн каш лекция
беседалары чортуган. Амаз
тытыр, хары кесалелери к
узда аргынастан. Бу бүтү-
нүк түнөйдө бөдүрүлгө
сыгыла-туруму бажыгы
ажылчынынары эрге-хоой-
га хамаржыр мерделер и-
дөө. Амы чөс үзү айма-
орлар чорук шуут уаузе-
тынган. Шак ымыгы бай-
тыно, сут заводтарында бол-
веске-дө коллективтерде ту-
густуган.

Амактыларын эрге-хоойлуд
кажизиндизин алазы уруга-
нышын өртүкө киргери-
пүзү дүзүлгө болуп, т-
рум-чүрүк үрөзүнүн тавары-
галарын бөдүрбөй тур-
Юрстөр үстүкү кластерин
өвөргөчилеринге совет хо-
лудуга таазаы-биле к-
чөөлөрн өрттирип, өвөргө-
чилерни эрге-хоойлуну

ЧАГЫДЫЛГАЛЫГ

Совет партиялагга бистид дустун калдыкчымы журнуку айла-даа чыдаан берген. Шамбалыгга сохоткун мал-инпарынын 1977 чыдаа со-гунар болган журналдар ча-дылгазын чиккеке айтыр олазын.

Бистинде чагымыга кыл-дан малчын чок. Кедир чыл-да бижиллагени ноябрь 20-де турун дооскан. Саара Монгуш, Итир Суттер, Чогуу Дзала-ол, Монтуу Канаа шыккан ладчиклардын кижжи бурзуу 5 — 6 чагыдыга бижиткен.

«Шынның» матер

ДЭЭШТИГ БОЛГАН

Танды болган чандык ра-йонизарда ангыс андарылгазы-нын хожудаанын «Шынына» 225 номеринде журнуку туу-де шугумчуген бижээн.

Танды райкуусунуң арга-зы Т. Гюлюштуң хары-лааны болза:

— Куску чер андарылгазы-нын хожудаан чылдагааны — механизаторларын тараа ажалдазынче угулайды-ган, трактор башкараар катр-

ларын чедимсейя турганы-да. Чижээ, октябрь 17-ге ч-де бир (будан чартык айла) «Д-75» — 12, «К-700» — 5 тра-тор анаа турган.

Джугу ажалдазы шыкмы-лы берген дораян механизато-ларын куужун ангыс ан-дылазынче хаара туткан. К-йонучу алааны 20.000 гекта- черни аударар, а зерек че-рында андарган ангыс-ны 25.269 гектар.

«Шымдың» туысқа барып екі күн тұтыуға тиіс уақытталық. Осы типті «Шымдың» — 50, «Туысқа бару» — 30, «Туысқа анықтау» — 26 нұсқамен.

П. ШОПЛА,
малшыны оқытатын.

киноизгонийн үгээнд
аппар. Бирэвчнэ дэвнэ дээр
үргдүгш, өсөөгийнхнэ көм
кыддур дэвдүргэн дүүгнэ к
чөөн.

Эвэсч-бичч-дээ болдэ,
түднэ чүтээлгэн өсөөгнэ
дүүрнэ хөрк кырыннэ сэгн
үнэ амьдралгэ ажылгэн
раанымннэ үлгэ ажыг-агым
ннэ чүгүн сэлээшкннэ
сөөгүн, нэлэгннэ олоолгнэ
чөргн бөлгэн ажыр күтснэ,
кеддмн. Арга-дүрүлгэннэ
дэвчн өсгүр-биле дэвчн
сөгдүч, нэлэгннэ Констан
Константинов-биле үргүдүч
мөдөлгннэ түрлн мн. Чөкө-
дүрүлгэн-биле болдэ, эш-
пүнн дүүзн, сүмэн чөткэн
дэвчн кычч чүнү кычч
бөөр. «Чонү-чөөргн»
чөргн сэгүн бэлткэлгэ б
ол-ла болгай.

СЭКП ТК-нын октя
(1976-чы) Пленумунн ш
претерннэ бээз ССРЭ-
Дөөн Сөсөдннн бөлкн
сөткнмннэ материаллэр-
тншкнш, сэлгэл сөрүлгн
чөдөлгннннн күсүдснр-
бээз кычкчч ажылдар
хууда планныг мн.

Б. МАРТАН
Улуг-Хем районда «УТК»
25 чымыз сөхкөтүн ч
лээчмын. Тылга АССР-н
Дөөн Сөсөдннн депут
ды.

жайыткан. Ош түнги
ол коллективтерде корум-
рун жамалышыны кири
арылган, күш-жакыны
гыла-туруму быжыгын тур
Арабалаар чорук ажаа
Ашты шакы эир, хой-ни
ни мурунга заир, кес
ий-чагыс жакжире да
рышты негелди күштед
ген.

1973—1974 чылдары
ымдын этк комбинаты о
чук болганч-ла болу
таварыларга тургузла.
Жамалыгын партия-со
жамалыкчыларын болган э
ор ол чорукту кизгизге
өренип көргөш, социали
визм чамаларыне ула
ган эрге-хойбул кижини
езинге алаан как лекчи
чаларын чоруткан. Анаа
тир, хыш кесалери ки
лаа организастаан. Бу б
шын түнүнезе будурду
сасыла-туруму быжыг
жамалычынынын эрге-хой
бул. Агы эзе эт айма
орлоор чорук муз уауу
дыно. Шак инын бай
тыно, сүт ажаларында бол
еде-лаа коллективтерде
туугустан.

Амгытканын эрге-хойбу
жамалыгы алаан уругу
шын оучке кийирин
туз даалыг болуп, к
чурум уураарын тавар
чаларын будурбайн тур
Аристер утукту кластери
ореничтеринге совет хо
жуулуга таалаи-биле
чаларын эртирин, өрени
ни эрге-хойдууну

Бо болган өскөдө ажал-
дарымын чорудуп турган, ажал-
ым чыныгы эрге-хөөбүдүгө кыял-
мандери «Билиг» институтуна
кечигуунеринин, лекторла-
рым болган хай-нигити ордан
нагизларынын мурункуда
уруу турар чутуга сөрүлгөн
институтларынга дуузал
гизарын үтүүн болбас жүрүдү.

П. БАШЕВ,
«Билиг» институту
институттарына эрге-хөө-
бүдүгө пропаганда
лар ортем-методиктик
үзүлгөн даргазы.

ның матер

БОЛҒАН

дарын җешишей турган. 2. Чизка, октябрь 17-ге келди (булун чартык алы) «175—122. «К-700»—3 тры» ала турган.

Дүжүт адаллазын шыкыны берген дораан механизаторы күжүн алыс алуурыгызынче хаара туткан. 1980жуну жылы 20,600 гектар жери азылар, а дерек арында алдарган алыс 25,269 гектар.

Нолхозта партком секретарь
Н. Т. Оюнуц парламентын
материалга хамаарыштыр
данцияга дыцнатнаны:
Парткомнун ноябрь 24
болган хуралынга ук чуу

Ясавия-Богунинте «В-1» атомнуг электростациян тууду харысалатдыг үе-чадалыч киргел Совет Эмгекчилден өкүлгел күчүдүг бус генераторларын ында элпел турар. Совет бадэ чехослова заводтарны бадүрүн үндүргел өскө на-
төмнөлөр-биде корудун турар.
АЭС-тия баштайлы энербоозгү үдөтүр тогуш 1978 чылда, а ийгилиг—соң соонда бир чыл эркенде бээр.
ЧУРУКТА: «В-1» атомнуг электростациянын туудула.

ГАВАНА. (СЭТА). Куба парламентинин — улус эре-чарларынын Национал Ассамблеясынын бири сессияга чогулган. Сессиялар арасында делегациялардын ишмердери делегациялар болжол оюн шитирүүлөрүн аймагырага боттааннар Куба Республикасынн дүрүнө Чогулуудын чурттуу чаа институтунун Баугаар сессияга соңнал. Күрүнө Чогулу — чурттуу иштиге

Бастро ээлейи, дашткым керестер министрине Иендоре Мальмексарты төмүлүлгөн.

Национал Ассамблеянын депутаттарына дашткым аачылчар чалыг байырын чедирген.

ССРЭ-нин Дээди Советинин делегациязынын башкыны, СЭКН ТК-ның Политбюро кезигүүн, СССР-ник Дээди Советинин Президиумунун кезигүүн, СЭКН-ниң Ленинград обкомун

оргалдарын сонгоаш, Национал Ассамблея улуз болгаш нарын сорулгазын шиттирээрликке белсен. Оларнын арамыда: күрүнө бождиктин, турттуу социал-экономикади көктүздөлөйи пазлыи, Кубаның Коммунизмги партиязынын узуртталгыз-биле социализми тургузарынын оруз-биле чайгылым чок чоруп овар нипителдик негелдерийне дүтүжү туурар чаа хоойдуларыи база

улустай өскө соңнар дашткым сорулгазы — чепсекти эндере бүдүрени сорулдагы болгаш чепсекти дүтүрү талгыз-биле улам мынгыт деңизинин чедили азыры булар деп, меделде онвалл демелгил. Ерропага аймык чок чорук болгаш калы ажылдакыла талгыз-биле чевүлү худадый Түнөл актыкына ат салган курунелер бот-бузунга ууырдылуз чепсекии бир дугаар кыркы ажылдакы тутандыла

метитинг Бухарст чевүлдү худадыйи түндөгидер социалистик Чехословакияның чепсекти амимчалчы эрге-ажылы тарыха болган ЧКН-ниң ЧССРЭ-сийинин илип уйдүргө дашткым политиканы сорулгага буруну-биле дүтүжү туурар деп, ЧКП ТК-ның Президиум болган ЧССР-ниң чаа тааронмышкын-биле демден

...иңге кириген. Ол саналы
иңге эп-сеткил-биле хүлээп
яган.

Министрлер Чөвүделинин
арганы Фидель Кастро болган,
Министрлер Чөвүделинин Дары-
нын бири орадакчызы —
Анри Кастро, Дарганын ора-
дакчылары: Освальдо Торте-
с, Карлос Рафалль Родриге-
с, Хуан Вальдес, Гильермо Гар-
сиа, Хосе Доменеч, Флавио
Белло, Диегос Торральбо, Бе-
ноуэ.

Тураскалыг белекти —
«Советтерин II Бүтү-русий
стедиянин В. И. Ленин Соет
эрге-чагырганы чараал
тур» деп чурукту Г. В. Рома-
нов СССР-нин Дээли Совети-
ниг өмүкүзүндөн үргүчүлде-
лиг ачкычтыг алыш чаксаа-
кымы-биле Куба Республика-
нын улус эрге-чагыргасын
Национал Ассамблеяынга тып-
сым берген.

Национал Ассамблеянын
үргүчүлүгү алыш чаксаа-
кымы-биле уткан.

Бистин ажал-чорудулгавы-
стын чединшикниг болурун-
га эн-не чугула чуулдар бисте
бар. Ол болза бистин партия-
выстын, өөң Төп Комитетинин,
ТК-нын Политбюрозунун бол-
гаш ях Фидель Кастрога баш-
таткан ТК-нын Секретариаты-
нын шийтпир-дир.

ДЕЛИ. (СЭТА). Национал
энергетика балазын бүтү к-
чеге-биле дөгүхүдери — ачты
иле Индиянын мурунгула ту-
руп турар эн чугула сорулга-
ларын биразы. Он-биле чер-
гелештир, чүртүтү нефть бол-
гаш химия устатпур дөгүх-
доринге билир чертеңи кич-
кеңгейин салып турар.

Амгы үеге чедир Индияда
чүртүтү алым-бүрү райониз-
рындан нефтинг болгаш газы-
н 38 черин ачкыган. Олар-
ды нефтинг череттеңи хуу-
чуга өтүрү бир кезек хуу-

совет специалистерини ө-
минчилел нефть тыныгыны
талламын ачкыларын хуу-
саалыг пайшарын тодар
гайларын аргазын берип
турар деп. Нефть болгаш бир
дөгү талыын талламы-биле ку-
руне коммисиянын даргазы
Н. Б. Прасад СЭТА-нын кор-
респондентизи-биле бесед-
зынга оңалган демдегезен. А
Индия чыда 8,35 млн. тонн
чег нефтини ундуруп ал тур-
ар, ол нефтинг череттеңи
хуу-чуга өтүрү бир кезек хуу-

БАШТАЙҒЫ ТОМУҒЛААШКЫННАР

төр болдун талзана шигайс томулаашкылар гайын АКШ-тың президентин сөнгүтүн Дак Картер Иэвиевич (Джорджия) болган паралада конгрессинга чарлан.

Чак куруне секретарында Сайрус Вонста томуларын шийтириш үчүзүн алган и деп, Дак Картер дынотал. Л. Джонсонга президентиз турганы демократиян мурундуга эмпириациязында ол АКШ-тың мгалал министринн онал

биле ший хой дынотаттын чухалтегери куесин келген. Сөзүгү үездэ С. Вонс Нью-Йорк хоарыйм адвокат ассоциациялыны президентиз болбушан. Дак Картерин даптынмы поллитиктин анырылган талазы-биле чөлүктүк болуп турган.

Кабинеттин оскө бир кежигунине Берт Лавсты томуларда, ол аминистратив-бюджет аргациянын директору болур. Ол—балк ээин, Ишмид бонс ол Джорджия баккынны президентизил

шондентеринин аныгылазына харымдашкан, стратетиг таап хаалдар чөкөктерин кымызгааралар дуушымга совет-америк чутгаалажымшыкынар «президентини шуут-ла кичкөнтөй салыр чүтү, дү» болур деп медөгөзүн. Ол чутгаалажымшыкыналарга депшичегини чедип алмасы «бирги чертегин чүтүгү хөзрө» болуп турар деп, ол ойзаан дөмдөгөз.

Индияга озаа ужур-дузалыг болуп турар индий база

келген болган көргүзүп турар. Дехралунда нефтинин эрөмшчилчиле институтунга баалазынга совет болган индий кеңерттерин калы кылган ажылыгын мөзлөсирин парлап үндүргөнчиде эл кеерге, Индияда нефть-газ куларырын 12,75 млрд. тонна, оон иштінде нефть — 6,2 млрд тонна болуп турар.

Индияга озаа ужур-дузалыг болуп турар индий база

уш-үс өзик — мерскесКЭЗ-индий специализирин СССР-го бөлөктөг турары болур.

Нефть талазы-биле Индия болган Совет Эмпилиянын надырыалыг калы ажылдашкылазы Индиянын экономикада чалаарышпас чорутуу бажыгалаарында, 1980 чылга чедир нефть-биле болуп турган надыртынарын чедип алмасынга бөтүгү салышкынны киирер деп, индий експерттер санап турар.

дарының изи-биле

гаалашкан. Бижиттинген актылар шупту бадькаттын. Айтыкан чептестеринип, ажылды сегидери-биле мыак хемчегер азынган.

Култура бажынынныг диктору турган Михаил Моншту онаашкан ажылынга ээ рысалга чок болганында и үндүрген. Оон орууда Ве-Оюн ажылдап эгелэн.

«ХОНДУР МАНААР»

Мымдыг эгели чагаа «Шың-диг» октябрь 6-да номернде кезип шыдавас.

Редакция ук айтыгыт Падаманын чоңу чыл бирүүнде-де жекелеп алган турбушаан.

Эрхлүүлэгчид шалтгаалыг үргэлжлүүлэн тургускан. Оон аачлагчид Н. А. Борсеновчид багцлагчид мийнэг :
Сей химикт көвүртүн чазарт кымыры 1977 чыадын бүдүрүлгө планмыда көрүдүгөн. Оон түдүүн үшкү кырталз-да кымыр.
Бүгү декискүрүн болугна калын алыр болуу, республика мичан болугуна бүгү черинге бүдүзтүсүл дугунаагынычын чедир алыр. Нийонаа хосталышын болуу, болугуна декискүрүн АКИР-ин болуу, адыг болуу, ууларын адыг болугуна декискүрүн палым түзү бачыс митат.
ЧУЗУРТА: Панама паялы.

